

розслідування, протидії і запобігання загально кримінальним злочинам, в тому числі, в фінансовій та економічній сферах, вчинених ОГ і ЗО.

- вміти використовувати результати оперативно-розшукової діяльності у протидії організованим формам злочинності, у т.ч. й в економічній та фінансовій сферах.
- вміти складати оперативно-службові документи та здійснювати провадження за оперативно-розшуковими справами різних категорій.

Більшість наукових досліджень, науково-практичних конференцій, семінарів, що присвячені протидії злочинності, продовжують базуватись на обговоренні запропонованих змін та доповнень в діюче законодавство. Однак для стратегії, яка використовується на сучасному етапі, характерні риси запізнення в розробці системних заходів, а також гальмівні процеси щодо процесу розгляду та голосування законодавцем. Ефективна законотворчість формування належної правової бази протидії злочинності може бути тільки тоді, коли в суспільстві існують необхідні ресурси й можливості стало протидіяти злочинності. Цей процес потребує швидкого реагування на появу нових тенденцій організованої злочинності шляхом своєчасних запобіжних заходів безпеки при опорі на високий професіоналізм працівників правоохоронних органів.

Як підсумок, необхідно зазначити думку колишнього очільника Департаменту стратегічних розслідувань Національної поліції [1], який зауважив, що коли комплексно здійснюється внесок в освіту, тим самим робиться значний внесок для кожного хто здійснює протидію організованій злочинності. Отже, чим якіснішою буде підготовка курсантів, тим кращу отримають кваліфікацію всі працівники, які у складі підрозділів стратегічних розслідувань виявлятимуть, припинятимуть та попереджатимуть незаконну діяльність суспільно небезпечних організованих груп та злочинних організацій. На теперішній час, досить високі результати роботи Департамент стратегічних розслідувань має завдяки вдалому застосуванню поліцейськими симбіозу спеціального технічного інструментарію та аналітики.

1. Про специфіку роботи та необхідність якісної професійної підготовки кадрів розповів курсантам керівник ДСП! URL : <https://osvita.mvs.gov.ua/news/pro-specifiku-roboti-ta-neobhidnist-yakisnoyi-profesijnoyi-pidgotovki-kadriv-rozpoviv-kursantam-kerivnik-dsr>.

2. Освітньо-професійна програма «Правоохоронна діяльність (поліцейські)» Law Enforcement activity (Police Officers). Колектив авторів. МВС України. 2023 р. 22 с.

3. Оперативно-розшукова протидія злочинам загальнокримінальної спрямованості, вчинених організованими групами та злочинними організаціями. Робоча програма навчальної дисципліни. Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2023. 22 с.

УДК 355.318.1

DOI: 10.31733/15-03-2024/2/585-587

Олексій ТИТАРЕНКО

науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з підготовки військ Київського інституту Національної гвардії України
доктор юридичних наук, доцент

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ ПІДРОЗДІЛІВ ОПЕРАТИВНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ НГУ ДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ СИЛ ОБОРОНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В умовах сучасної повномасштабної війни, що розв'язала рф проти України є актуальним питання підвищення спроможностей усіх сил оборони країни для стримування та надання гідної відсічі збройній агресії. До складу таких сил оборони разом із ЗСУ входить НГУ.

Наразі у складних умовах надання гідної відсічі збройній агресії НГУ має набути нові та утримувати наявні спроможності за такими напрямками: 1) інституційні спроможності; 2) оперативні (бойові, спеціальні) спроможності; 3) спроможності із забезпечення готовності; 4) спроможності із забезпечення діяльності [1]. Розвиток цих

спроможностей передбачений також і в оновленій Доктрині діяльності НГУ [2]. Для посилення цих спроможностей НГУ було розпочато процес формування у 2023 році бригад оперативного призначення в рамках проекту «Гвардія наступу». Як результат, на сьогодні сформовані в НГУ 7 таких бригад (6 – бригад оперативного призначення, 1 – бригада спеціального призначення), а саме: 3-тя бригада оперативного призначення «Спартан», 4-та бригада оперативного призначення «Рубіж», 14-та бригада оперативного призначення «Червона калина», 15-та бригада оперативного призначення «Кара-Даг», 1-ша президентська бригада оперативного призначення «Буревій», 13-та бригада оперативного призначення «Хартія»), 12-та бригада спеціального призначення «Азов» [3; 4].

Ці бригади беруть активну участь у бойових діях. Проте для підтримання боєздатності та живучості цих бригад важливого значення набуває процес підготовки особового складу, що на сьогодні має свої особливості і постійно трансформується, враховуючи нові виклики та загрози на полі бою. На окремі питання підготовки звернемо увагу.

Зокрема, під час підготовки особового складу підрозділів оперативного призначення використовуються техніки та підходи стандартів НАТО від рядового військовослужбовця до офіцерів штабу батальйону та управління бригади. Особлива увага при підготовці приділяється питанням швидкого ухвалення командирами різних рівнів рішень в екстремальних ситуаціях [5].

Основою методики підготовки бригад стала «натівська» концепція (Mission Command) – «командування на досягнення кінцевої мети», зміст якої полягає у веденні бойових дій із використанням підходів децентралізованого виконання завдань підлеглими командирами відповідно до централізованого замислу старшого начальника.

Такий підхід до управління військами, поширений в арміях НАТО, заохочує виявлення ініціативи в підлеглих у межах встановлених старшим начальником обмежень та забезпечує швидке реагування на різкі, незаплановані зміни в обстановці в умовах втрати зв'язку зі старшим штабом [6].

Під час підготовки штабів бригад, штабів батальйонів зосереджуються зусилля на плануванні застосування підрозділів в наступальному (оборонному) бою та управлінні ними під час комплексного вогневого ураження безпілотними системами, РЕБ, РВіА та підтримки.

У керівних документах НГУ також значна увага приділяється питанням підготовки її складових. Наразі у Директиві НГУ Д-202 (2023 року) [7] передбачені особливості планування підготовки (індивідуальна та колективна/командна) для підрозділів оперативного призначення. Зокрема, залежно від того, що це за підрозділ оперативного призначення НГУ (новостворений чи ні; підрозділ після бойових вийшов на відновлення або це підрозділ, що лише формується) – варіюються плани проведення заходів з підготовки та злагодження таких підрозділів, а також програми з бойової та спеціальної підготовки. Такі документи (плани/програми підготовки) відпрацьовуються для: а) підрозділів, що проходять підготовку до виконання бойових завдань; б) підрозділів, які втратили боєздатність для наступного її відновлення; в) підрозділів, що формуються заново; г) підрозділів, що готуються за межами України.

Відмітимо, що в якості особливості сучасної підготовки офіцерського, сержантського та рядового складу бригад оперативного призначення НГУ останнім часом (2023 рік – початок 2024 року) стало посилену увагу на наступні складові підготовки: а) в індивідуальній підготовці – на інженерну підготовку, тактичну медицину, професійну психологічну підготовку, підготовку до дій щодо уникнення потрапляння в полон, виживання, опору та можливої втечі з полону, підготовку з РХБЗ; б) в колективній підготовці – на постійне удосконалення злагоджених дій підрозділу (відділення, взвод, рота) у бойовій обстановці (наступ/штурм, оборона, в т.ч. маневрена оборона з відходом на запасні позиції), злагодження дій з управлінням вогнем з використанням можливостей БпЛА (БАК), захист особового складу та техніки від атак FPV-дронами, особливості роботи малих груп в різних ландшафтних умовах (степ, водні перешкоди, ліс, поселення, місто, промисловий об'єкт). Окремо слід звернути увагу, що під час підготовки офіцерів підрозділів оперативного призначення посилюється увага на набуття навичок ширшого застосування БпЛА (мікро/макро-БпЛА, MAV), ведення радіоелектронної розвідки, використання електронно-комунікаційних систем НГУ.

Наступним елементом удосконалення підготовки військовослужбовців цих підрозділів, підвищення їх професіоналізму (живучості) під час виконання бойових завдань

є оперативне вивчення та впровадження власного досвіду виконання таких завдань, а також бойового досвіду інших сил оборони (ЗСУ, ДПСУ) та окремих країн НАТО. В цьому аспекті враховуються не лише позитивні приклади дії підрозділів сил оборони, а і допущені помилки/прорахунки [8].

Перспективним залишається злагодження дій різних суб'єктів сил оборони під час виконання бойових завдань.

1. Ктігоров М.О. Розвиток спроможностей національної гвардії України в умовах правового режиму воєнного стану. *Науковий вісник Київського інституту Національної гвардії України*. №1. 2022. С.24-31.

2. Доктрина діяльності Національної гвардії України, затверджена наказом командувача НГУ від 22.12.2023 № 1097 (ВКП НГУ 1-00). 2023. 60 с.

3. Гвардія наступу. URL : <https://storm.mvs.gov.ua/>.

4. Нашгвардія назвала етапи підготовки штурмових бригад «Гвардії наступу» (10 лютого 2023 року). URL : https://zaxid.net/natsgvardiya_nazvala_etapi_pidgotovki_shturmovih_brigad_gvardiyi_nastupu_n1557757

5. Підготовка «штурмових груп». URL : <https://armyinform.com.ua/2023/10/25/pidgotovka-shturmovyh-grup-reportazh-z-poligona/>.

6. Підготовка за кордоном: чого і як країни-партнери навчають десятки тисяч українців. URL : <https://armyinform.com.ua/2024/01/05/pidgotovka-za-kordonom-chogo-i-yak-krayiny-partnery-navchayut-desyatky-tysyach-ukrayincziv/>.

7. Про організації підготовки Національної гвардії України у 2024 році : Директива НГУ від 24.11.2023 №Д-202.

8. Про затвердження Інструкції з вивчення та впровадження досвіду виконання бойових (спеціальних) завдань Національною гвардією України під час відсічі збройної агресії : наказ командувача НГУ від 10.11.2022 № 390.

УДК 355.085.5

DOI: 10.31733/15-03-2024/2/587-588

Світлана ШУМОВЕЦЬКА

доцент кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін
Національної академії Державної прикордонної служби України
ім. Б. Хмельницького,
доктор педагогічних наук

ПРАКТИКА ПРОФЕСІЙНОГО ЧИТАННЯ У ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ США

У системі військової освіти США професійне читання є важливою складовою і засобом професійного розвитку та підвищення оперативної ефективності. Провідні військові навчальні заклади і центри підготовки, зокрема в Університет морської піхоти [1], Військово-морський інститут [2], Військовий коледж [3], Академія повітряних сил [4] системно підтримують відповідні програми професійного читання,

Практику професійного читання тут вважають одним з найкращих шляхів професійного та особистісного розвитку. Йдеться про літературу історичного характеру, мемуаристику та non-fiction. Тут передбачено списки професійної літератури для різних категорій персоналу, які публікують щороку. Список професійної літератури охоплює кілька напрямів: «Професійна армія», «Інновації», «Лідерство», «Стратегія» та ін. У списку є книги, що їх пропонують командири різних рівнів: від сержантів до керівника об'єднаних штабів та міністрів.

Практику професійного читання тут використовують для глибшого вивчення історії, для інтегрування новітніх технологій та підготовки лідерів відповідно до вимог часу. Керівництво освітніх установ заохочує майбутніх офіцерів читати, думати, говорити та писати для кращого професійного, літературного та наукового розуміння військової сили та інших питань, критичних для глобальної безпеки. Тут одностайні, що саме вивчення професійної літератури може покращити розуміння майбутніми офіцерами військової